

HALADÁS

(VASUTI FOLYÓIRAT)

VASUTI

SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐK ÉS LAPTULAJDONOSOK:

BANOVITS LÁSZLÓ

ZSIVKOVICS ANTAL

FŐMUNKATÁRS: KUN BERTALAN

Előfizetési ára:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona

Szerkesztőség:

Miskolcz, Mindszent-utca 4. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással:

Egész évre 14— kor.
Fél évre 7— kor.
Negyed évre 3-50 kor.

A balesetbiztosítás (18-tól 60 éves korig) a *»Nemzeti balesetbiztosító részvénytárs«*-nál 3000 koronára halál esetére és 3000 koronára állandó munkaképtelenség esetére szól.

Reformok előtt.

Miskolcz, november 16.

(§§.) A kereskedelmi miniszter ugyan korainak jelentette ki most még az üzletvezetőségek ujjaalakításáról forgalomba hozott híreket és ennek alapján a kilátásba helyezett reorganizálást bizonytalan időre elodázottnak kell is tekintenünk, — mégis lehetetlen, hogy meg ne emlékezzünk arról a fontos hatáskör kibővítésről, mely legujjabban, mint

az okvetlenül bekövetkező reformok előjele, — az üzletvezetőségek teendőit megszaportította. Az újítások nézetünk szerint olyan természetűek, a melyekben a teljes átalakulás esalhatatlan színtomái nyilatkoznak meg, mert bár ez idő szerint még csak a kezdetet jelzik, de feltétlenül olyanok, hogy folytatás nélkül nem maradhatnak s mint ilyenek alapul szolgálhatnak arra, hogy bennük a megvalósítandó ujjaszervezés első fecskéjét lássuk.

Az újítás maga abban áll, hogy az igazgatóság a nyugdíjban részesülő alkalmazottakat és az elhalt vasutasok nyugdíjat élvező özvegyeit illető ügyek elintézését az üzletvezetőségek hatáskörébe utalta.

Elrendelte első sorban is, hogy a nyugdíjintézeti bizottság által megállapított nyugdíjakat az üzletvezetőségek folyósítsák, mi által tetemes munkaszaporulat állott be, mert minden nyugdíj-élvezetében álló alkalmazott és özvegy részére számftejtési ivet kell felállítani s gondoskodni a havi részletek folyóvá tételéről.

A nyugdíjasok utazási kedvezmény iránti igényei fölött ezental az üzletvezetőségek saját hatáskörükben végérvényesen döntenek.

A tüzelő és világító anyag kedvezmények iránt benyújtott folyamodványok külön véleményezéssel terjesztendők fel az igazgatósághoz. Ez az egy tehát még az igazgatóság döntése alá tartozik.

Nem így azonban a nyugdíjasok adóügye, mely eddig a központban kezeltetett, most pedig minden egyes üzletvezetőség saját maga tartozik a területén nyugdíjat élvező alkalmazottak s azok özvegyeinek adóját illetőleg intézkedni.

Az üzletvezetőségek a náluk folyósított nyugdíjak után, vagyis a náluk számfejtési ivvel bíró nyugdíjas alkalmazottak és özvegyek ily természetű állandó ellátmánya után maguk tartoznak a törvény szerint járó IV. osztályu kereseti adót a többi alkalmazottak hasonló adójával együtt levonásba hozni és az adópénztárba beszállítani.

Az itt elsorolt újításokban áll az üzletvezetőségek hatáskörének kiterjesztése, a mely egyébként kezdetét jelenti annak a tervbe vett nagy reformnak, mely fokozatonként a központi főkönyvelőség decentralizálását tüzte ki feladatául.

Ennek a számot tevő hatáskör kibővítésnek pedig komoly jelentősége van, mert jól értesült forrásból határozott tudomásunk van róla, hogy ezt az újítást újabb és újabb reformok fogják követni, a melyek a központi igazgatás mindent abszorbeáló nagymérvű elfoglaltságát jórészt a vidéki szervekre fogják átruházni, beláthatatlan előnyére az egész ügymenetnek és igazgatásnak.

Az első lépés már megtörtént, a melyből kétségtelen, hogy fontos újítások és reformok előtt áll az egész vasuti igazgatás szervezete.

A mozdonyvezetői szolgálat hóeke-meneteknél.*

Irta: B. Balogh Bertalan.

Ide s tova benn vagyunk a télben s az éjszakibb vonalakon már hó is esett. Nemsokára innen is, onnan is hófuvást jelentenek a pályőrök s a mozdonyvezetők szolgálatuk legterheesebb részét fogják teljesíteni.

Ha igaz, a mit a tudományos alapon gondolkozó időjósok jövendölnek, ugyaz idei tél, melynek küszöbén állunk, felette kemény lesz, a rendesnél sokkal szigorubb. Ezzel szemben tehát mozdonyvezetőink téli szolgálata is az idei télen a megszokottnál terheesebb, nehezebb, fárasztóbb.

Kétség sem férhet hozzá, hogy a vasuti végrehajtó szolgálat valamennyi ága között a mozdonyvezetői az, a mely a tökéletes szaktudáson kívül a legmagasabb fokú éberséget, megkettőzött figyelmet, a testi erő teljes igénybevétele kívánja.

* Ezen szakkézre vonatkozólag, mely jeles tollú írójának szakismeretét és humánus gondolkodásmódját fényesen tanúsítja, szívesen hozunk olvasóink köréből eredő észrevételeket és nézeteiket tartalmazó cikkeket.

TÁRCZA.

Chrysanthemum.

Erdőn, mezőn 's a réteken
Kihalt már minden élet,
Madárdal és a sok virág,
Minden már semmivé lett.
S e kertet mégis én hiven,
Minden napon bejárom,
Hogy lássalak 's csodáljalak,
Én drága, kis virágom!

Csodálatos, kedves virág,
— Telt bájjal, szendességgel! —
Árván maradva, min merengsz?
Beszéld el, óh, beszéld el.
Megesalt talán tavasz s az ősz
És hűtlen itt hagyának,
Reményeidnek romjain,
A télnek, a halálnak?

Óh, én is így maradtam itt,
Kilökvé fagyra, télnek;

Kifáradt, vénhedt tagjaim,
Hidegtől gémberednek.
Majd megfagyok 's te rám mosolygysz
Szűz, tiszta szirmaiddal,
S beszélpsz: de szép a téli est,
De szép a téli hajnal!

Nem vagy ledér, csaló, hazug,
— Jámbort, ki törbe csalja, —
Főnségesen szűz tiszta vagy,
Mint Isten gondolatja:
Mert hisz szemérmes ajkaidat
Nem ostromolja, falja,
Csók-éhes méhek és lepék,
Kalandorok csapatja.

Adott tehát a télnek is,
Az Alkotó virágot!
A milyet, melyhez foghatót,
Tán a tavasz se látott: — — —
Im, szűz virágaid közé
Deres fejem lehajtom
S szakadnak rád a könnyeim,
Én drága, kis virágom!

Ö. Papik Sándor.

A központi közeg, kit ellenőrző hivatása a vonalra szólít, kényelmesen utazik a szolgálati szakaszban, avagy ha a mozdonyon, úgy inkább csak a forgalom biztonságával törődik s ezt bundájába burkolózva is megteheti.

A vonatkísérő vagy a kalauzkocsiban vagy a fékülésen a körülményekhez képest védekezve az időjárás ellen, nyugodtán ül a helyén.

Az állomási, valamint a vonal-személyzet szolgálata teljesítése közben mindig tud módot találni úgy a felmelegedésre, mint a megpihenésre.

Ám a mozdonyvezetőt hajtja a menetrend. — Zúgó szélvész, szakadó eső, pokoli hófergeteg, csonttá fagyasztó hideg hatalma megtörik a menetrend parancsain: a vonatnak mennie kell.

Most, a tél küszöbén, helyénvalónak találjuk a hóeke-szolgálattal foglalkozni, mint a mely a várható időjárás folyamán nemsokára kezdetét veszi.

Ez kétségtelenül a mozdonyvezető legterhebb szolgálattétele, a mikor a mozdonyvezető nem látva maga elé egy lépésnyire is, teljes gözzel, teljesen kinyitott szabályzóval rohan neki az előtte álló akadálnak, a nélkül, hogy annak

méretei fölül teljesen tájékozva volna, a nélkül, hogy tudná, mi van az akadályban, mi van utána, állandóan veszélyeztetve életét, egészségét, testi épségét! Hány hóeke és hány mozdony sikamlott már ki hóakadályok áttörésénél? Hány mozdony vált szolgálatképtelenné hóekés meneteknél? Hány mozdony „fagyott” be már egy-egy hófúvásba úgy, hogy csak napok mulva volt kiszabadítható?!

Tagadhatatlan, hogy az utolsó 10 évben úgy a forgalmi berendezések, mint a személyzet szaporítása révén igazgatóságunk rendkívül sokat tett a szolgálat terheinek megkönnyítésére. Alig lehet a mai szolgálati beosztásokat a 10 év előttiekkel összehasonlítani, annál is inkább, mert a forgalom emelkedése és az említett forgalmi berendezés, valamint személyzet-szaporítások nincsenek is arányban, hiszen nyilvánvaló, hogy nem a forgalom emelkedése tették szükségessé ezen szaporításokat. Azokat tisztán és egyedül az igazgatásban érvényesülő humanitárius nézeteknek köszönhetjük.

Az most a kérdés, hogy történtek-e megkönnyítések a mozdonyvezetői szolgálat ellátásánál is? Igen egyszerű erre a válasz: Igazgatóságunk ugyanazon mértékkel mért valamennyi szolgálati ágnak.

A medve.

— A „Haladás” eredeti tárezája —

Irta: Irentruh.

Egy utitársamtól hallottam a multkoriban a vonaton ezt a históriát. Állítólag egy kisebb magyar vasutigazgatóság területén történt.

*

Szép holdvilágos, csillagos téli éjszaka volt, midőn Pizskura Titusz 27. számú pályáór szolgálati útjában a fülecsi alaguthoz ért.

A tündöklő holdvilág s a fényes csillagok voltak okai, hogy Pizskura Titusz kézi lámpáját meggyújtatlanul lóbálta kezében. Kár égetni a drága olajat, mikor a természet maga világít.

Ez a természetes világítás ugyan nem hatolt be az alagut vak sötétségébe, de itt meg úgy okoskodott Pizskura Titusz, hogy minek meggyújtani azt a lámpát arra a kis időre, míg végighalad az alaguton.

Vasbotja végét a sinen csusztatva, gondtalanul haladt tehát tova.

Egyszerre azonban megbotlik valamiben s nagy zuhanással esik a sinek közé. Az alagut esendjét Pizskura felcsattanó káromkodása veri

föl pár pillanatra, de aztán hirtelen elhal a só a pályáór ajkán. A pokoli sötétségben nem lát ugyan semmit, de érzi, hogy valami nagy puha testre esett s fel akarván tápázkodni, markával egy nagy szőrös állat bundáját fogja.

Mintha tüzes vasat markolt volna, oly hirtelen kapja el kezét s rettentő ijedelmében érzi, mint emelik föl báránybőr süvegét a borzalomtól égnek emelkedő hajszálai, térdei megrogynak, fogai vaczognak s nagy hirtelenül kilelvén a jámbort a hideg is, szinte hallja lábai alatt a meglepett vadállat vészjósló morgását . . .

A 27. számú őrház jó negyedóra járás az alaguttól, de nem telt bele öt perc sem s Pizskura Titusz már otthon volt. Pedig az út jó részét — a sineken felbukva, a fagyon elcsuszva, egyszer meg épen a töltésről legurulva — háton, hason és a jó Ég tudja, hogy még miként csuszva tette meg.

A mint fiát, ifjabb Pizskura Tituszt elszalasztotta a pályafelügyelőhöz a rémes jelentéssel, hogy a fülecsi alagutban vadállatok garázdálkodnak, menten lefeküdt ágyába s a kiállott ijedtség mián még másnap reggel is úgy vaczognak a fogai, hogy csodájára lehetett volna járni.

A humanitárius elv érvényesülése a mozdonyvezetői szolgálat ellátásánál a mozdonyállásoknak sátrakkal való ellátásánál kezdődik s azóta lépten-nyomon új és új intézkedéseknek vagyunk tanúi, melyek mind a humanizmus jegyében születnek.

Az egyedüli, a hóéke-szolgálat, a hol semmi sem történik a személyzet javára, mert nem is történhetik egyéb, mint védekezés a hófúvások ellen.

Ám sok helyt ez lehetetlen. Lehetetlen a pályát a hófúvások ellen megvédeni. A pálya fekvése, a széljárás iránya ezt teljesen kizárja s így az egyes vonalakon vannak bizonyos szakaszok, a hol a hófúvások évről-évre megismétlődnek.

Nyilvánvaló, a mint azt már kifejtettük, hogy a hóéke szolgálat rendkívülisége folytán a legterheesebb mozdonyvezetői szolgálat. Az a kérdés azonban, hogy ezen szolgálat épen rendkívülisége alapján részesül-e rendkívüli díjazásban? Ez az a kérdés, a melylyel különösen kívánunk foglalkozni s a melynek érdemére irányadó köreink figyelmét is reáterelni kívánók.

(Vége köv.)

A pályafelügyelő meghallván a rendkívüli hírt, még éjjel összotoborzott egy csomó pályamunkást s ásóval, kapával, csákánnyal, bunkóval, szóval mindenféle ütő, vágó és hasító szerzővel fölfegyverkezve, megindult az elszánt csapat az alagut felé. Elöl a pályafelügyelő haladt, kezében egy rettenetes revolverrel, — leghátul pedig Bubulicska János pályamunkás ödöngött, teleszedvén kék kötényét vagy fél tuczat emberfej nagyságu kősziklával.

Az alagut bejárata előtt haditanácsot tartott a csapat. Majd két részre oszolva, az egyik rész Bubulicska vezetése alatt az alagut kijáratát szállta meg, míg a másik rész a pályafelügyelő személyes vezérlete alatt a bejárat előtt foglalt állást. A megbeszélés szerint egyszerre nyomult be mindkét tábor az alagut két nyílásán. A pislogó lámpák gyér világa mellett óvatosan haladtak előre . . .

Hogy, hogy nem, nagyot lép egyszerre a pályafelügyelő, mire véletlenül elcsattantja a kezében tartott mordályt. Ez elsül s a lövés visszhangja rémesen dörög végig az alaguton. A lámpástvivők kezéből kiesik a lámpa, a sok ijedt ember egymásba ütközik s Bubulicska János

A kavicságyazatokról.

Irta: —e—á—

(Vége.)

A kavicságyának befolyása van a talpfákra, sínekre, kapcsoló szerekre, sőt a járművekre is. Földes kavicsban a talpfák elkorhadása rohamosabb, mert a nedvességtől nehezebben tudnak megszabadulni. A talpfák rossz kavicságyban gyakrabban lesznek aláverve és ezáltal tartósságuk hátrányosan befolyásolva.

Minél csekélyebb a kavicságy ellenálló képessége, annál gyakoribb jelenség a pályaszinben és a sínek irányában mutatkozó szabálytalanság. Ezen szabálytalanságok következtében — ha azok mielőbb ki nem küszöböltetnek — maradandó hibák mutatkoznak a sínekben, úgy mint elgörbülések, ellapulások az ütközéseknél, sőt törések is.

A szabályozás alá kerülő helyeken a sínszegek kihúzása, hevedercsavarok leszedése gyakran szükséges; ha tehát a szabályozás gyakran történik, ezen kapcsolószerek gyorsan tönkremennek, úgy hogy azokat újjakkal kell pótolni.

A járművekre a vágány szabálytalansága, bármi okból állott is az elő, hátrányos befolyással van. Itt különösen megemlíthető, hogy a homokból készült kavicságyat a vonatok által okozott légáramlat, vagy az uralkodó szél is megbolygatja és a homok a csapágyakba rakódva, surlódást okoz, minek

— mi telhetett tőle? — egy hatalmas követ hajít a képzelt ellenségre. A kő szerencsére csak a pályafelügyelő lábát éri, ez felordít, mire az egész társaság eszeveszetten menekül kifelé.

Kint végre kiderül a félreértés, melynek tisztázása után a pályafelügyelőn kívül, ki jajgatva emelgeti megdagadt lábát, újra behatol a rettenthetetlen csapat az előbbi csataterv szerint az alagutba. Hosszú, várakozásteljes perczek múltán örömrivalgás hallik s nemsokára ujjongva hurezolnak ki az alagútból egy óriási — döglött medvét.

*

A medvét s a pályafelügyelőt egy pályakocsin a 27. számú őrházba vitték. A pályafelügyelő innét — lábát borogatandó — haza pályakocsizván, szigoruan meghagyta, hogy úgy vigyázzanak a medvére, mint szemük fényére addig, míg ő az esetet felsőbb helyre be nem jelenti s onnét további rendelet nem érkezik.

A medve tehát ott maradt az őrházban. — Hatalmas állat volt. Külső sérülés alig látszott rajta, bundája teljesen ép volt, csak jobb szeme fölött látszott egy mély seb. Nyakába egy róka-csapdából kiszakított vastag dróthurok volt mélyen bevésződvé. Nyilvánvaló, hogy az éjjeli gyorsvonat

következtében tengelyégés állhat be, másrésztől az ülőhelyekre rakodott por is kellemetlen.

A kavicságy berendezésénél mindenkor az a főelv, hogy az a belejutó víztől minél hamarabb és rövidebb uton megszabaduljon.

Régebben a földtest koronájának a közepétől lefelé esést adtak. De mivel ez a töltések süllyedése miatt be nem vált jelenleg — de nem mindenkor — a földtest koronájában 3—8 m. távolságában nagy esésű szivárgókat alkalmaznak talajesővekkkel vagy kövekből. Minél jobb a kavicságy, annál ritkábban vannak a szivárgók elhelyezve, de általánosságban minden sín alatt legalább egyet készítenek. Mivel ezen szivárgók is süllyednek, nem szabad ezeket a töltés építéskor készíteni, hanem várni kell, míg a töltések megülednek s a rézsük begyepesednek.

Hogy a kavicságyba huzódó víz a földtest koronáját meg ne puhítsa és a kavicsnak a földbe való benyomulását megakadályozzák, szokásos külföldi vasutaknál az ágazás alsó részét, mely a földművek koronáján nyugszik, nagy kövekből kirakni. Ezen köréteg 15—20 cm. magas kövekből úgy lesz rakva, mint az utak alapburkolata, azaz a kövek hegyes végükkel lefelé állítatnak. A kövek közti hézagokat kisebb kövekkel ki kell ékelni.

Ha az alépítmény agyagos föld, vagy agyag, célszerű ezen köréteg helyett, de egyébként is a használt kavics alá 8—15 cm. magas homokrétet adni. Ennek oka,

hogy a kő és a kavics az agyagba könnyen benyomul, illetőleg az agyag a kavicsba lenyomul, a kavicságy tisztántartása majdnem lehetetlen. Míg ha a kavics alatt homok van, ennek benyomulása az agyagba egyenletes, a talpa által felülről jövő nyomát szélesebb területen adja át az agyagos alépítménynek, vagyis a nyomás-eloszlás is egyenletesebb. Felfagyás ily alsó homokrétéggel bíró kavicságnál ritkábban következik be és ha bekövetkezik a felfagyás, a homokot tolja a kavicszemek közé és nem az agyagot.

Célszerű és szükséges továbbá, hogy magában a kavicságyban is készítsünk szivárgókat a rendelkezésre álló nagy kövekből, melyek lehetőleg sűrűn legyenek elhelyezve, de legalább minden sín alatt legyen egy. Ha a kavicságy kibontásakor ezen kis szivárgókat is szét kell bontani, soha se mulasztjuk el ezeket újból elkészíteni. A felesleges nagyobb kavicsdarabokat mindenkor a kavicságy rézsűjébe rakjuk, mert a későbbi kibontásnál így sok felesleges munkát takarítunk meg.

A kavicságy két oldalán rendszeren egy járható padka van. Ennek célja még az is, hogy a kavics le ne guruljon. Mivel az így berendezett pálya nagy szélességet és sok földmunkát igényel, azért oly helyeken, hol a kisajátítás drága és olcón akarnak vasutat építeni — kis vasutaknál — a padkák elmaradnak és ezen részt is felhasználják a

ott érte a medvét az alagutban s a mozdony hajtórudja megütötte. A medve halálos sebével a síneken kívül esett össze s így a vonat kerekei nem téphették széjjel.

Reggelre az egész környék tudta a nagy esetet. Megtudta a fülecsi uradalom egyik erdővédje is. Meg is jelent csakhamar az őrházban s a medvét, mint a fülecsi uradalom vadját, Bubulicska János élénk tiltakozása daczára emberei segítségével elvitte magával.

Alig távozott el az erdővéd, megjelentek az osztálymérnökség munkásai, kiket az osztálymérnök a pályafelügyezőtől vett jelentés alapján a medve elszállításával bizott meg. Hát bizony csak *hült* helyét találták a maczkónak.

Méregbe jött e hirre az osztálymérnök s goromba szóval küldte el munkásait az erdővédhez a medvéért. Ám itt is hiába jártak: a medvét az erdővéd az erdőmesterhez vitette.

Most már az erdőmesterhez küldötte embereit az osztálymérnök. Az erdőmester először nem volt otthon, másodsor nem is akart szóba állani a munkásokkal, harmadsor pedig kijelentette, hogy a medvét nem adja ki. Mindjárt ezen is kezdhetne volna.

De már erre igazán dühbe jött az osztálymérnök. Még hogy nem adja ki az erdőmester a *mi medvéket*?! Itt is az erdőmesternek egy olyan goromba levelet, de egy olyat, hogy a mint elkészült vele s újra elolvasta, — kettérepesztve dobta a papirkosárba. Egy másik levelet fogalmazott tehát, melyben udvariasan, de határozottan fölkerítte az erdőmestert, hogy adja ki a medvét, mert az a vasut tulajdona.

Az erdőmester azonban e levelre sem választ, sem medvét nem küldött, a mire az osztálymérnök már kevésbbé udvariasan, de jóval határozottabban hívta föl ujjal az erdőmestert arra, hogy jó lesz azt a medvet kiadni!

Erre már érkezett válasz: a medve a fülecsi uradalom tulajdona, nem pedig a vasuté, tehát nem adódik ki, punctum!

Szerencse, hogy a vasuti osztálymérnökségek saját hatáskörükben nem viselhetnek háborút, mert osztálymérnökünk bizony hadüzenetet küldött volna a jogtipró erdőmesteri hivatalnak. Így azonban nem tehetett mást, mint jelentést szolgálati főnökségének, a vasutigazgatásának, bejelentve teljes részletességgel az egész medve — affairet.

(Vége köv.)

kavicsagyazatra. Néha a kavicsagyat szárazon rakott padka-falak közé szorítják, vagy éles ívek külső sinszálainak oldalán azért, hogy a talpfák eltolódását megakadályozzák.

Ivekben a külső sinszál magasabban van, és ez okból a külső oldalon magasabb kavicsagyat készítünk. Ha a tulemelés 50 mm.-nél nagyobb, akkor a külső oldalon magasabb, a belső oldalon alacsonyabb kavicsagyat készítünk a rendesnél. Ha az iv után ellenkező irányú iv nem jön, kis sugarú ívek-nél szokásos sok vasutnál a földművek koronájának a tulemelésnek megfelelő lejtőt már az építésnél megadni. Két vágányu vonalokon az ívekben fekvő vágányok kavicsagyazatai közt a tulemelések miatt törés van. Hogy ezen visszatörés kis sugarú ívekben a vágányok közt ne legyen, ami különösen utátjáróknál kellemetlen, a két vágány belső sinszálát az építési pályaszínek megfelelőleg egyenlő magasságba helyezik.

A kavics rendszeren a talpfák felső színéig ér. Némely vasutaknál azonban a talpfákat is be szokták földni kavicsos, és a kerekek nyomkarimája számára egy vályut hagynak. A talpfák befödésének célja, hogy azok a szárazság és nedvesség folytonos változásainak ne legyenek annyira kitéve. A befödés csak akkor indokolt, ha jó tiszta kavicsot használunk, mert ha a kavics földes, akkor a befödött talpfák még könnyebben korhadnak, sőt jó kavics használata mellett is a

befödéssel a talpfák gyorsabb elkorhadását elősegítjük, mert nehezebben szabadulnak a nedvességtől. Hátránya a befödésnek még az is, hogy a vonalbejárásnál a sinszegek kevésbé ellenőrizhetők, még akkor is, ha a sinek két oldalán egy kis vályut is készítünk; a vályu tisztántartása nehézséggel jár és fentartási szempontból indokolatlan költséget okoz.

A kavicsagy szélességére befolyással van az alkalmazott talpfák hossza, továbbá azon körülmény, hogy a talpfák eltolódását a homlok irányban lehetőleg megakadályozzuk.

A kavicsagy vastagsága annál nagyobb, minél nagyobb az alkalmazott mozdonyok keréknyomása, minél kisebb a földművek koronájának szilárdsága és minél kisebb a kavicszemek közti surlódás. Ezekből következik, hogy másodrangú vonalakon a kisebb keréknyomás miatt, törött kavicsban a nagyobb surlódás miatt, valamint bevágásban azon ok miatt, hogy a termő föld nagyobb nyomást bír el, mint a töltött föld, kisebb lehet a kavicsagy vastagsága. A gyakorlatban azonban a bevágásokban a kavicsagy magasságát nagyobbra veszik, mint a töltésekben. Ez azért van, mivel a töltések ülepednek, míg a bevágások többé le nem süppednek. A töltések süppedését kavicsos pótoljuk a vágány kiemelése alkalmával és így idővel a töltés kavicsága épp oly magas lesz, mint a bevágásoké.

Innen-onnan.

Verseny.

I. jogász: Hová oly sietve?

II. jogász: Megyek egy versenyre!

I. jogász: Ahá, tudom, arra a pompás jogi kérdésre?

II. jogász: Isten ments! Sietek, mert most fogadásból ma egy kefekötőt a sárga földig le kell innom!

Jó tanács.

Schmekelesz: Gatt über de Welt! Hodj vehettél edj ily csonya feleségt!

Jajtelesz: Oz én feleség belsüleg szép!

Schmekelesz: Hát akkor forittassál ütet ki!

A próféta.

— Smüle? Mikor adolsz meg az én 5 florint, a mit külesön adtam?

— Mit todok én? Vadjok én egy pórféta?!

Tőzsdén.

— Hod ád ün nekem Ganz részvényt kedves barátom?

— Elűször én nem vadjok Ün, hanem edj királyi tonácsos, másodsor nem vadjok Untól a kedves barát, harmadsor pedig — mikor akarja Ün azokat a részvényeket?

Épen jókor.

Bácsi: Nézd csak kedves öcsém azt a sikerült kis ballerínát, milyen ékszerei vannak! Ugyan mibe kerülhetek azok?

Öcsés: Azt kedves bátyám legközelebb meg fogja tudni...

*

Iskolában.

Tanító: Hogyan adták el Józsefet testvérei?

Kóbika: Nadjon olesón!

*

Egy vén tudós halálakor
Diákjának tollba mondta:
„Könnyebb nyájt, mint egy birkát
Behajtani az akolba.”

*

Választáskor.

Kortés: Látja János gazda, megigérte, hogy velünk marad és mégis elpartol tőlünk?

János g.: Böcsületömre mondom, hogy mögcsalom őket is!

*

Vendéglőben.

Vendég: Pinczér! Ebben a levesben egy hajszálat találtam!

Pinczér: Kár olyan nagy lármát csapni, de tudom, hogy ha egy gyémánt gyűrűt talált volna, nem szólna egy szót sem!

Budapesti levél.

— november 14

Megvan a vasuti miniszterium!

Azaz hogy . . .

Előre is bocsanatot kérek mindenektől, a kik eme hír hallatára akár örömben, akár ijedtükben, akár orra, akár hanyatvágódtak. Nem így gondoltam. Hanem hogyhát, mert ez a kérdés annyira napirenden van nálunk már régóta, hát illik róla megemlékezni olyankor, amikor tényleg történik vele „valami”. Most pedig tényleg történt valami. Tudniillik az, hogy a kereskedelmi miniszteriumnak eddig egyetlen vasuti szakosztályát hamarosan kikerekítették négy szakosztályá. És ezzel kész a vasuti miniszterium. Amely illetékesen gyökeresen tárgyalván, aligha fog megint egyhamar kísérteni.

Valaki pediglen ezt az én profécziámat kétségbe vonni lenne hajlandó, az vegye magának azt a fáradságot és olvassa el Neményi Ambrus országgyűlési képviselőnek a közelmúlt napokban tartott nyilvános felolvasását a magyar bürokratizmusról általában s a vasuti miniszterium tervéről különösen. És tudakolja meg a felolvasásnál je-

lenn voltak valamelyikétől, hogy milyen hangulattal fogadták Neményi képviselő fejtegetéseit az ott jelenvolt politikusok és államférfiak. Es meg fog győződni róla, hogy a vasuti miniszterium megalkotása nálunk még nem tekintetik sürgős kérdésnek. Ellenkezőleg.

Hogy pedig miért mondom én itt el ezeket a közismeretű dolgokat, hát annak is megvan a maga oka. Rövid vonásokkal jellemezni akarom, hogy miképen néz ki egy vasuti miniszterium ott, ahol tényleg megvan és működik. Alkalmam volt az osztrákot hónapokon át, közvetlen közelből megfigyelni és mondhatom, bőven tanultam tőlük; főleg abban az irányban, hogy sok dolgot hogyan — nem kell csinálni.

Kedves szenvedélye a hivatalos magyaroknak, hogy minden berendezkedését, minden rubrikáját osztrák mustra szerint szereti készíteni. Kivált a vasutak dolgában látjuk és tapasztaljuk ezt; ami természetes magyarázatát leli abban, hogy hazai vasutainkat a közelmúlt időkig idegenből származott férfiak vezették, kezelték. Csak ennek a szokásnak hatása alatt állott tehát az egész magyar vasuti közvélemény, sőt a nem vasutinak is tulnyomóan nagy a része, ami-

HETI KRÓNIKA.

A korban, mely nevel minden szépre s jóra,
Nagy ritkán van szükség bakóra, bitóra.
S noha némely bűn fel, a mennyekig siró,
Nem örömet áll ma vérbosszút a bíró.

Am az Ördög Tóth Pál s társai gaztette
Osztó Igazságnál nem lelt kiméletre.
Raboltak, gyilkoltak, az ördög volt velük:
Akasztófa töve lesz a nyugvóhelyük.

Tűz-viharba borult a honatyák háza,
Bár e tűznek nem volt se füstje, se lángja.
Honfikeblek mélyén lobbant fel a szikra,
Ósi szél élesíti . . . „Gotterhalte” szíja.

Nessi Pál honatyánk kardbojtja vesztélyben.
Jó magyar létére úgy vélte, hogy szegény
Tűrni e hazában osztrák-hymnus hangját:
Beesült lesz ő nekünk, ám vegyék el kardját.

Lipót belga király lemondani készül
Kormányzás gondjától immár nagyon szédül,
Pihenőre vágyik, oda, hol kancellár,
Miniszter nyomában fontoskodva nem jár.

Tanczosnók, színésznők örülnek e hírek
S pezsgős asztalkákat, most, csak most terítnek . .
No mert Ő Felsőge a nők közt nem balga,
Örül is távoztán sok adózó belga.

Kik jó polgárokat nevelnek e honnak:
A magyar tanítók, ők is mozgolódnak.
Zokszó van ajkukon. Tengernyi a bajuk
S sovány bértől őszül idő előtt hajuk.

Hűségess kertészi zsenge szellemeknek,
Ki titeket nem szán, pogány vagy eretnek . . .
Ámde fizetéstek rendezése végett
Kár s hátrány ne érje a vasuti népet.

A német sógorék törvényhozó háza
Pár nap óta ezifra botrányok tanyája,
Osztrák, eseh és morva egymást le-le hordják . . .
Régi dal: megleli zsák a maga feltját . . .

Bomlik Ausztriának soknyelvű tanácsa . . .
S a sirt önfának belviszálya ássa.
El is borul olykor császárjuknak képe . . .
Sebaj! Él még Buda, s áll a király népe!

Miskolcz, november 15.

Passe-partout.

kor bizonyosra vette, hogy maholnap minálunk is meg kell lennie a vasuti miniszteriumnak. Mert ha kérdezte az ember, hogy miért kell, mi oknál fogva kell ennek meglennie, hát száz eset közül kilenczvenkilenc esetben az volt rá a válasz, hogy: azért, mert Ausztriában is van! És ezt a választ annyira természetesnek találta mindenki, hogy tovább nem is gondolkozott felette. Ezt pedig érdemes lett volna megtenni, mielőtt ebbe az ideába annyira belelovagoltuk magunkat.

Ha ugyanis nézzük, hogy mi teremtette meg Ausztriában tulajdonképen a vasuti miniszteriumot, rögtön észre fogjuk venni, hogy minálunk ez a kényszerítés semmiképen nem létezik. Ott ugyanis az volt a baj, hogy a nagy magánvasutak hatalmi tultengésben leledzettek s a közlekedési, kereskedelmi és államhatalmi viszonyok fejlődésének rovására a maguk ósdi szabadalomleveleinek alapján fittyet hánytak az államnak és fittyet a közönségnek. Ezek a szabadalomlevelek nagy részükben még akkor lettek kiadva, amikor az éleslátásokról különben sem nagyon híres régi osztrák neutralisztikus kormányok sejteni nem merték, hogy a vasut valaha leghatalmasabb tényezője lesz az ország közgazdaságának. Mivel pedig maguk a császárok szentesítették őket, senki sem támadhatja meg, senki sem módosíthatja azok tartalmát. A közgazdasági viszonyok óriási fejlődése mellett természetes, hogy az idők folyamán a közjó sok olyan viszonygyal állott elő ezekkel a vasutakkal szemben, amelyek a részvényes urak zsebeire nem voltak kellő tekintettel. Ilyenkor a részvényes urak fülei hirtelen bedugultak, ők maguk a szabadalom-levél sánczai mögé húzódtak és közvélemény ordíthatott tovább kedve szerint. Amikor pedig ez a passzív magatartás már ott is a tulásba ment, a hol az állam érdekeivel jutott ellentétbe, nem lehetett tovább halogatni a dolgot, hanem egy radikális eszközzel kellett gondoskodni, amely az államnak és a közönségnek nyakára nőtt, ezeket a nagyhatalmakat ránczba fogja szedni.

Igy lett meg Ausztriában a vasuti miniszterium. Amely az osztrák cs. kir. államvasutak vezérigazgatóságából lett azzá átgurva.

Állították vala pedig ennek a minisz-

teriumnak az élére legelsőbbet is egy erélyes generális. Aki majd az állam biztonságára vonatkozó kívánalmaknak fog a magánvasutakkal szemben — csak amugy rövidesen, a szabadalomlevelek nélkül — érvényt szerezni. Mentek is a parancsok széjjel, országszerte; egyik határozottabb, erélyesebb, mint a másik. Az egyik vasutnak meghagyatják, hogy tartozik megépíteni azt meg azt; a másik vasut köteles beszerezni ebből ezt, amabból azt; a harmadik vasut be fogja rendezni ezt így, amazt meg amugy. Mert különben, stb., stb.! A vasutak pedig nem várták be a „mert különben“-t. Hanem építettek, beszereztek, berendeztek. És vala nagy öröm az erélyes miniszteriumban — mindaddig, amíg a vasutak egymásután pörölték az erélyes miniszteriumot a közigazgatási bíróságnál, hogy amit az velük építettett, beszereztetett, berendeztetett, azt most a teljes értékben fizesse is meg; mert az ő szabadalomleveleik őket mind ezekre nem kötelezik. A közigazgatási bíróság a „Ministerial Erlass“-okkal szemben persze hogy a törvény szentesítette szabadalomleveleknek adott igazat, s a miniszterium fizetett, mint minálunk a köles. Azután nem intézett többé ilyen erélyes „Erlass“-okat a magánvasutakhoz . . .

Valaminthogy én is a jövő hétre hagyom ezen — még csak ezután tanulságos — ismertetésemnek a közlését, mert különben nem találunk mindnyájan elférni a lapban.

Temesváry Alajos.

Adakozás.

Miskolcz, 1902. november 14.

Az elmúlt héten ismét számottevő adományok érkeztek be a szerencsétlenül járt kartárs és családja javára.

A befolyt adományok, melyekkel egy szerencsétlen embernek és egy mélyen sujtott családnak nyújtanak a jótékony adakozók segítő kezét, fényes tanubizonyosságai annak, hogy a miskolczi üzletvezetőség tisztikara buzgó az önzetlen jótékonyosság gyakorlásában, példás az együttérzésben és kiváló a kartársi szeretetben.

A beérkezett újabb adományok a következők:

Karafiáth Viktor ...	1	K	N. N. ...	2	K
Wertheimer Sándor ...	1	"	N. N. ...	1	"
Nagy Jakab ...	1	"	Tábori Károly ...	1	"
Mohácsy Adolf ...	1	"	Manczel József ...	2	"
Bende Andor ...	2	"	Polinszky Agost ...	5	"
Hausser Jenő ...	2	"	Gotthilf Vilmos ...	1	"
Posta Sándor ...	2	"	Berger Adolf ...	1	"
Lippay Béla ...	1	"	Sramkó Kálmán ...	2	"
Ungár Samu ...	1	"	Földmessenger Péter ...	2	"
Dienes Lajos ...	1	"	Stotter Adolf ...	2	"
Páy József ...	1	"	Bodolay Andor ...	2	"
Papp Imre ...	1	"			
Kreutzer Lajos ...	1	"	Összesen:	41	K
Náday Lajos ...	1	"	Kimutatott összeg:	445.50	
Gedeon János ...	3	"	Összesen:	486.50	

A losonezi forgalmi főnökség területén történt adakozásokat, melyek most helysüke miatt kimaradtak — jövő számunkban hozzuk.

HIREK.

* **Görgey László üzletvezető egyházi felügyelői beiktatása.** Folyó évi november hó 9-én iktatták be Görgey László üzletvezetőt Diósgyőrött az evangélikus egyház felügyelői tisztébe. Emelte a diszes ünnepély fényét, hogy ugyanekkor szentelte fel a diósgyőri evangélikus egyház a régi vár aljában épült szép templomát is.

Miskolcra délelőtt fél 10 órakor hoszsú kocsisorban vonult ki az ünneplők serege Diósgyőrbe. — Az első kocsiban Zelenka püspök és Görgey üzletvezető foglaltak helyet, részt vettek a menetben Radvány kir. tanácsos és az evangélikus egyház notabilitásai közül igen számosan, az államvasutak üzletvezetősege részéről Tárczay, Bende, Fürész és Vidats osztályfőnökök, Dr. Gortvai orvosi tanácsadó, Balogh Bertalan, ifj. Görgey László és a Haladás képviseletében Banovits László.

A menetet Diósgyőr város határán 40 tagból álló lovas bandérium s az új templom előtt a tűzoltóság sora között s a gyári zenekar hangjai mellett az ottani evangélikus egyház képviselői fogadták.

A püspök üdvözlése után kezdetüket vették az egyházi szertartások. — A régi imaháztól való elbúcsúzás után az új templom felavatása következett. Az új templom kulcsait Görgey üzletvezető egyházi felügyelő adta át Zelenka püspöknek, mire megnyíltak az új szentély kapui és a menet bevonult.

A felavatás után Turóczy Pál főesperes iktatta be egyházfelügyelői hivatalába

Görgey Lászlót, ki emelkedett szellemű beszédben meghatottan köszönte meg a kitüntetést s egyttal évente nagyobb összeget ajánlott fel az egyház céljaira.

Majd a diósgyőri Tapolcza-fürdőbe vonult ünnepi lakomára a diszes társaság. Az első felköszöntőt Görgey László mondotta a királyra, majd felköszöntötték az új egyházfelügyelőt, Zelenka püspököt, poharat üritettek az egyházak közti egyetértésre s a hölgyekre; különösen kitüntek Zelenka püspök, Radványi kir. tanácsos, Turóczy Pál főesperes, Vidats János osztályfőnök, Dr. Dercényi, Balogh Bertalan lelkes tóasztjai. A lakoma után az ifjuság tánczra perdült és csak a késő esti órákban oszlott szét a társaság.

* **A magyar vasuti- és hajós klub** vizsgálmi bizottsága nov. 5-én tartotta alakuló ülését, melyen eddigi elnökét, Hausser János főfelügyelőt egyhangulag újra megválasztotta. Alelnökök lettek: *Hoitsy* Gida és *Szigeti* János, titkárok: *Pichler* Károly dr. és *Lukács* Gábor, pénztáros: *Elek* Sándor. A téli nagyobb mulatságok programját a bizottság a következőképpen állapította meg: 1902. december 31-én Szilveszter-est, 1903. január 24-én művész-est, február 24-én farsangi est, márczius 14-én művész-est vagy fölolvasás és táncz.

* **Mulatság.** A magyar államvasutak gépgyáranak *Aczélhang* munkás-dalosegyesülete ma az egyesület helyiségében (Gyártelep, Kőbányai-ut 23. sz.) tánczcal egybekötött dal-estét rendez.

* **A „Máv. altiszti-kör“** házi estélyét Budapestben — mely tánczcal, zenével, felolvasással és szavalattal van egybekötve — saját helyiségeiben ma tartja meg. Az igen sikerültnek ígérkező mulatság iránt vasuti körökben igen nagy az érdeklődés.

* **Hymen.** Weber Károly m. á. v. hivatalnok eljegyezte Schweitzer Gizella kisasszonyt Zág-ráiban. — Király József m. á. v. hivatalnok nőül vette Lucz Etelkát Beremden.

* **Öngyilkosság.** Egy jobb sorsra érdemes fiatal ember röpitett agyába egy revolvergolyót a mult csütörtökön s a gyilkos golyó azonnal kioltotta az ifju életet, nem volt elég erős megbirkózni az élet küzdelmeivel. *Keszler* László nyugállományban levő hadnagy, üzletvezető-ségi napidíjas a geszti temetőben, édes anyja sírján agyonlőtte magát; öngyilkosságát azonban csak másnap vették észre s ekkor a feledi főszolgabíró táviratilag jelentette az esetet a miskolci térparancsnokságnak s a központi főszolgabírói hivatalnak, a mely viszont a rendőrséget értesítette. Az öngyilkos fiatal ember unokaöccse volt *Keszler* Bertalan keresztes-püspöki plébánosnak s ezen rokonai össze-

köttetései révén összeköttetésben állott több miskolczi előkelő családdal. Végzetes tettét tisztí uniformisban követte el; tettének oka a könnyelmű életmód volt. Holttestét Geszten helyezték örök nyugalomra az édes anyja mellé.

* **Nagy lopás Vámos-Györk állomáson.** November hó 13-án a 7502. sz. vonat postakocsijából Vámos-Györk állomáson 3 pénzeszák tűnt el 5000 korona pénztartalommal. A tettesek kézrekerítése iránt széleskörű nyomozás indult meg.

* **Lopás.** A Kassa-Oderbergi vasut Zsolna állomásán ismeretlen tettesek f. hó 13-án feltörték egy teherkocsit s az abban talált 45 kgr. súlyú, dinamit gyutacsokat tartalmazó ládát elloptak. A kiürített ládát az állomás közelében találták meg, a tettest erőlyesen nyomozzák.

* **Elgázolás** Hódmezővásárhelyen a vásárhely-makó-nagyszentmiklósi vasut építésénél szerencsétenség történt. Benkő István fuvaros kocsijával át akart hajtani a rácsuti átjárónál, amikor egy anyagvonat haladt el a pályán. A vonat a lovakat és a kocsit összezúzta, Benkő fuvaros szörnyethalt. Fejét a kerekek testétől elvágták. Az összeütközés következtében a vonat is kisiklott. Öt kocsi a három méter mélységű kubikgödörbe zuhant. Az utolsó kocsiin lévő munkások közül heten súlyos sérüléseket szenvedtek. A szigorú vizsgálat folyamatban van.

* **Tragédia a gyorsvonaton.** Borzalmas jelenet játszódott le a napokban a berlin-bécsi gyorsvonaton. Brieg és Oppeln állomások között, miközben a vonat teljes gyorsasággal robogott, egy második osztályú kocsi ablakából egy gyermek kiesett a vasuti töltésre. A következő pillanatban egy asszony, a ki abban a kocsiszakaszban ült, fölriantotta az ajtót s kétségbeesett sikoltással utána ugrott. Ugyanezt akarta eselekedni a gyermek anyja is, de az utasok megakadályozták szándékában s megrántották a vészféket. A vonat megállott s akkor elindultak a vasuti töltés mentén az asszony és a gyermek keresésére. Először az asszonyt találták meg, a ki iszonyuan összezúzta magát, míg a gyermek, a ki valamivel távolabb feküdt, csak jelentéktelen sérülést szenvedett. Az asszonyt az oppelni kórházba vitték; sebei halálosak.

* **A Déli Vasut rendkívüli közgyűlése.** A Déli Vasut igazgatótanácsa elhatározta, hogy ez évi november 27-ikére rendkívüli közgyűlést hív egybe a következő napirenddel: 1. Indítvány az alapszabályok módosítása az igazgatótanács egybeállítása tárgyában. 2. Az igazgatótanács részletes kiegészítése és esetleg új igazgatótanács tagok választása. 3. Jelentés a 3 százalékos déli vasuti elsőbbségeknek ez évi december 1-ére tervezett kisorsolása tekintetében teendő ideiglenes intézkedésekről.

* **A hálókocsik ellenőre.** A bécsi újságok néhány napon át egy rejtelmes ügygyel foglalkoztak, amelynek hőse egy kikapós hálókocsi-ellenőr volt. Egy állítólag olasz származású, Clermont Ferencz nevű ember, aki a svájci központi vasutak hálókocsi-ellenőrének mondotta magát, megszöktette Bécsből a huszonhatéves Weigl Adél nevű varróleányt, akit azzal birt rá a szökésre, hogy feleségül veszi. Azóta a leány nyomtalanul eltűnt és attól tartottak, hogy olasz fiatalember közönséges házassági szédelő, a ki talán meg is gyilkolta a leányt, hogy azután kirabolja. Clermont az utcán ismerkedett meg a leánnyal s rövid ismeretség után forma szerint megkérte kezét a leány szüleitől. Azután együtt elutaztak. Bregenzből a leány szülei két képeslevelezőlapot kaptak, amelyeken Clermontné Weigl Adél név volt aláírva. Megállapították azonban, hogy az aláírás férfikéz írása. A múlt héten Clermont váratlanul megjelent Weigl Adél bécsi szállásadónőjénél, akinek az mondotta, hogy felesége Lausanneban van. Azért jött, hogy a leány varrógépét elvigye Svájcba. A gépet azonban nem vitte oda, hanem, mint kisebb kiderült, olesó pénzért Bécsben eladta. Erre a leány szülei értesítették a rendőrséget, amely Lausanneba táviratozott, ahonnan az a válasz érkezett, hogy ott sem az állítólagos Clermontot, sem Weigl Adélt nem ismerik. Szombaton a leány szülei Münchenből táviratot kaptak, amelyben az eltűnt leány sürgősen pénzt kért. A néhány napig rejtelmes esetet végre sikerült kibonyolítani. A bécsi rendőrség elfogta Clermont Ferenczet, akiről kiszült, hogy igazai neve Eichler. De Weigl Adél is megérkezett ma Bécsbe és elmondta, hogy a szökésbe beleegyezett. A rejtelmes ügy tehát nem volt más, mint egy többé-kevésbbé sikerült szerelmi kaland.

* **Tehén a vasuti pályán.** Pécsről írják: Az elmúlt éjjel az Űszög állomásról Áta felé tartó tehervonat elé egy gazdátlan tehén került, s tizenegy megterhelt teherkocsi átzökken az állaton, de az utána következő üres kocsi a pályatestről kiugrott és magával rántotta a többi még utána következő hét kocsit. Az utóbbi hét kocsi hasznavehetetlenné vált. Pécsről rögtön vasuti személyzet indult a színhelyre s a roncsok eltávolítását már befejezték.

* **Tolvaj a pályaudvaron.** Budapesten a keleti és nyugati pályaudvaron a vasuti kocsikból az utóbbi időkben következetesen eltűntek a futószőnyegek, különösen az első osztályú kocsikat dézsmálta meg a tolvaj, aki több száz koronával károsította meg a vasutat. Tegnap, a mikor az elloptott szőnyeget értékesíteni akarta a tolvaj, elfogták. A szőnyegtolvaj Reisinger Antal budapesti csavargó. Valamikor az államvasutaknál volt alkalmazva és így teljesen tájékozott volt a pályaudvarokon. Reisinger már több esetben volt büntetve lopásért. Négy elloptott szőnyeg megkerült.

* **Nagy dinamit-lopás.** A zsolnai vasuti pályaudvaron november 10-én hajnalban dinamit-lopásnak jöttek a nyomára. Nem mesz-

sze a pályaudvartól a vasuti őr a sínáron egy kisebb csomagot talált, a melyet azonnal eltávolított és szorgosan tovább kutatta az őrizetére bízott vonalszakaszt. A csomagot bevitte a forgalmi hivatalnokhoz, a ki annak tartalmában rögtön fölismerte a legveszedelmesebb robbanó szert és jelentést tett a leletről. A helyszínén megtartott vizsgálat megállapította, hogy a csomagot bünnös kéz helyezte a sinre, a hol a kerekek nagy nyomása alatt könnyen fölrobbanhattott volna. A további vizsgálat kiderítette, hogy a dinamitot a pályaudvarról lopták el a szállitmányok közül, még pedig jóval nagyobb mennyiségben, mert a dinamitkészletből tizenegy kilogramm hiányzik. A csendőrség nyomozza a tetteseket, de eddig csak annyit derítettek ki, hogy a Zsolnáról Várnára vivő utvonalon menekültek el a robbanó szerrel, mivel ott egy ügyetlenül készített és már félig kinyitott dinamittöltést találtak az országuton.

* **Merénylet egy vonat ellen.** Temesvárról írják: A radnai-lippai vasuti állomás közelében a vasuti őr közvetlenül a lippai vonat megérkezése előtt nagy fahasábokat talált keresztbe fektetve a vágányokon. A esendőrség kutatja a tetteseket.

* **Tolvajbanda a vonaton.** A szénlopás most, hogy a tél küszöbön van, ismét aktuálisává válik. A nyomoruság bűnre kényszeríti a szegény embereket. Különösen Ujpest-Rákospalota és a rákosi rendező pályaudvar környékén garázdálkodik egy kitünően szervezett, vakmerő széntolvajbanda. A lassan haladó, hatvan-hetven kocsiból álló szénnel megrakott vonatot amerikai módra megrohanják, felugrálják rája és villámgyorsan ledobálják a szenet, mit egy csapat tolvaj zsákokba rak s mielőtt elfoghatnák őket, elmenekülnek. A vonat személyzete nem mer szembeszállni a nagyszámu bandával, de ha mégis megteszik ezt, elverik őket. A minap egy tolvaj, a mint le akart ugrani a kocsiról, a kerekek alá került. Szétroncsolt lábával a rabkórházba vitték. Megindították ellene a vizsgálatot.

— **Legujabb őszi női ruhakelméket és más divatáru cikkeket** legzélszerűbb **Braunfeld Sándor** uri és női divatáruházában (Széchenyi u. 49.) beszerezni, a menyinyiben ez az egyedüli hely, hol a legszorosabb **szabott ár** minden egyes cikkben láthatóvá van téve és a túlfizetés és alku teljesen ki van zárva.

Udvari szokások.

Magyarországon most sok embernek kétségtelenül a gondolata a budai királyi udvaron jár, mivel a királyi kihallgatások közelednek. Fantáziájának erejével belehatol abba a titokzatos légkörbe, a mely az uralkodót és közvetlen környezetét, szorosabb értelemben vett udvart, körül fogja és elképzeli, úgy a mint épen tudja, miképen beszél a király a közönséges halandókkal, miképen szólítja meg azokat, a kiket magához bebocsát és miképen ereszt el őket végül kegyelemben. Minderről bizony sok téves fogalom jár közkezen, főképen azért, mert az emberek legnagyobb része valóban pusztán csak fantáziájában teremti meg mindennek a képét. Nem is csoda. Hiszen a népek millióihoz képest aránylag nagyon csekély azoknak a száma, a kik személyesen érintkezhetnek koronás királyunkkal.

A Habsburg-család tartotta fenn a legszigorubbán a spanyol etikett törvényeit; az udvari szokások pontos megtartása és az udvarképesség szabályainak lelkiismeretes követése a két sarokköve az udvari életnek. Ferencz József ő felsége azonban lényegesen tágitott azokon a merev és szűk korlátokon, a melyek korábban körülverték udvarunkat. Divatba hozott például olyan udvari multságokat, a melyekre meghívhatók nem udvarképes személyek is; elrendelte továbbá, hogy bizonyos magas méltóságok viselői, sőt nejei is bevezethetők legyenek az udvarképesek sorozatába, tekintet nélkül származásukra.

A királynál, a ki kihallgatásra jelentkezik, a kabinetirodába megy és ottan följegyezteti nevét, valamint az ügyet, a melyet a király elé visz. A kihallgatáskor a váróteremben ül egy udvari tiszt, a kihallgatandók névsorával, egy másik tiszt pedig a névsor szerint fölszólítottakat bevezeti a király dolgozószobájába, ő felsége ott rendesen az íróasztalnál áll, megnézvén a nála is meglévő névsoron, hogy most ki következik. A mint ez belép, a király elébe megy, s néhány lépésre megáll, a mire a kihallgatáson lévők is megkell állania és elmondania, hogy miért jött? A király valamit felel, azután összeüti sarkantyuját, megfordul és visszamegy íróasztalához, a mi azt jelenti, hogy a kihallgatás véget ért.

Vannak azután egyéb kihallgatások is, melyek persze egészen más természetűek. A kabineti iroda által kibocsátott külön meghívók révén idéztetnek a király színe elé mindazok, a kiknek a tanácsát ő felsége meghallgatni kívánja. Hanem az érkezők ez alkalommal is külön teremben várják, a míg az előre megállapított sorrendben a királyhoz való belépésre fölszólíttatnak.

A rang: zászlós urak, v. b. t. tanácsosok, aranygyapjasok és egyéb magas rendjelek tulaj-

donosai, kamarások-e stb., az illetők, képezi az irányadó szempontot a sorron meghatározásánál.

Az ecclesia praecedit közmondás az udvarnál szintén érvényesül és a kardinálisok abban a bánásmódban részesülnek, amely fejedelmi személyeket illet meg.

Az ilyen kihallgatások jórészt egészen másképen is folynak le, mint azok, a melyekről fentebb szólottam. A meghívott urak között akárhány akad, a kinek ő felsége kezét ad és a kit ül-tet, ő maga intézvéen hozzá kérdéseket, sőt esetleg valóságos eszmecserébe bocsátkozván velük, s mi gyakran eltart órahosszat is. Ez azután a legnagyobb királyi kitüntetés jele, mert arra vall, hogy ő felsége különös bizalmával tiszteli meg az illetőt, a mivel bizony kevés halandó dicsékedhetik. A mi a külsőségeket illeti, arról ilyen alkalmakkor kevés a mondani való. A világi urak legtöbbször frakkban fehér nyakken-dővel jelennek meg és fiakkeren, vagy egyszerű fogaton mennek föl: az egyházfejedelmek egyházi (bibornoki) méltóságuk jelvényeit viselik és huszárjaikat ültetik a bakra. A hercegprimás ugyszólván kivétel nélkül saját hintóját használja, valahányszor az udvarhoz megy.

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Számrejtvény.

15	2	17	14	Egy madár neve
13	16	8	20	A vígság ellentéte
		1	18	Egy szám
22	9	4	11	Egy megyének neve
		7	16	Minden oroszok ura
21	5	10	2	Egy folyó neve
			6	Egy betű az abc-ből
		1—22		Garay egy költeményének első sora

Ezen rejtvény megfejtését november hó 30-án megjelenő 40-ik számunkban hozzuk.

A megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. Megfejtési határidő november 26.

F. é. 36. számunkban közölt rejtvény megfejtése:

„Ne szólj szám, nem fáj fejem.“

A kitűzött jutalmat a megfejtők közül sorshuzás utján Huszár Gáspár nyerte meg, kinek czimére Szüts Jenő „Sziwtörténetek“ czimű kötetét postára tettük.

Szerkesztői üzenetek.

—é—a. Köszönet, de jó volna még egy kis tartalék!

T. A. Pompás időben érkezett. A szedő czigánykerekét hányt örömeiben, mert a mult szombaton a gyors szedés következtében körmei hófnutottak. Kérjük a naptár részére valót is küldeni! Al-fel-kül-bel... szóval mindenki ölel. Ma a „fő“-höz Losoncra megyek. **Többeknek.** Helyszüke miatt a következő számban.

Felelős szerkesztő: **Zsivkovics Antal.**

Nyomatott Szelenyi és Társa könyvnyomdájában Miskolczon.

GROSZMAN LIPÓT

az „Arany csizmához“ czimzett

magyar gyártmányu, karlsbadi és sajátkészítményű

czipóraktárába

Miskolczon, Széchenyi-uteza 101. szám alatt,
(Lloyd-szállodával szemben)

az **őszi és téli idényre** megérkeztek és rendkívül nagy választékban kaphatók

férfi, női és gyermek-czipők és csizmák

ugyszintén saját készítményű férfi **bagaria** eszímák.

Előkelő összeköttetéseimnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb minőségű árukat **bámulatos olesó árban** árusíthatom.

Egyben bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét felhívni a valódi „**MACART**“ czipó-ujdon-ságomra, mely mindennemű lábfájást egyrészt elmulaszt, másrészt megszüntet, e tekintetben a legjobban ajánlhatom s kizárólagosan nálam kapható.

Vasuti és gyári alkalmazottak 10% engedményben rész sülnek. — Valódi oroszországi női és férfi **sárczipők** a legjobb minőségben és a legolcsóbb árban beszerezhetők. — Általánosan ismert szoliditásomnál fogva egész bizalommal kérem a n. é. közönség szíves pártfogását és maradok tisztelettel

GROSZMAN LIPÓT.

Chebraux és sárga czipő-kenőcsök a legjobb minőségben és legolcsóbb árban.

„Barangol és zug az őszi szél...“

s míg átsurran a lombtalan ágakon, panaszosan sugja, hogy

itt a tél,

mikor becsülete van mindennek, ami meleg.

— Kitünő meleg —

utazó bundák,

sipkák, lábzsákok, botosok

és minden más szűcsáru czikkek

Kaphatók

VÖNEKY MIHÁLY

szűcsnél

Kazinczy-uteza, a Seper-szállodával szemben.